

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisori nefranate nu se
 primesc.
 Manuscrise nu se returnează.
INSERATE
 se primesc la Administrațiunea în
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 În Viena: la M. Dukas Nachf.,
 Nux. Angenfeld & Emerio Les-
 ner, Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Oppelik.
 În Budapesta: la A. V. Gold-
 borger, Ekstein Bernat, Iuliu
 Leopold (VII Erzsébet-körút).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o colônă 10
 bani pentru o publicare. Pu-
 blicări mai dese după tariful
 și învoială. — **RECLAME** pe
 pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fie-care zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
 Se prenumeră la toate ofi-
 cile postale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 30. etagiu
 I. Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un esem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 236.

Brașov, Vineri 24 Octomvrie (6 Noemvrie).

1903.

Banffy, Szell și Tisza.

1895—1903.

Cunoscem deja în trăsătură ge-
 nerale programul de guvernare al
 noului ministru-președinte unguresc,
 conte Stefan Tisza, care este cuprins
 în vorbirea ce a ținut-o acesta în
 conferența clubului liberal de Marți
 sera.

În ziua următoare, contele Tisza
 trebuia, conform usului, să și desvôl-
 te programul mai pe larg în cameră.
 După ce însă independenții din stânga
 l'au primit cu atâta dragoste și alai
 încât n'a putut să ajungă la cuvânt și
 să și espună programul și, după ce
 în cameră e pusă la ordinea zilei
 pe ziua de azi discușiunea asupra
 demisiunii contelui Apponyi din post-
 ul de președinte al camerei, care
 discușiune nu se pôte sci cât va
 dura, renunțăm de a mai aștepta
 espunerea programului de guvernare
 al lui St. Tisza înaintea representa-
 țiilor „națiunii” și vom lua ca basă
 a aprețării noastre de azi ceea ce a
 enunțat prealabil ministru-președinte
 în conferența partidului guvernamen-
 tal ca „direcțiune națională” a sa.

Scim care este „direcțiunea na-
 țională” a bărbaților de stat ma-
 ghiari, scim și ce fructe a adus ea
 în **periodul de aproape douăzeci ani,** des-
 pre care voim să vorbim. La paci-
 nicul și liniștitul trai și la buna
 înțelegere între popoarele Ardélului
 și Ungariei de sigur că acesta di-
 recțiune n'a contribuit nici măcar
 c'un grăunte. Din contră a făcut să
 crească amarăciunea în țară într'un
 mod, de care numai cei dela cârmă,
 amețiti și orbiti cum sunt, nu și sci
 da de loc sémă.

Să vedem acum cum variază
 noul ministru-president vechia temă
 a despotismului național maghiar.

Tisza vorbeste de idealul sta-
 tului național maghiar și de puterea
 lui, care „se pôte concorda” cu con-
 ceptul și cu politica maghiară tradi-
 țională, se pôte concorda cu naționa-

litățile, cu deplina respectare a drep-
 turilor și cu sentimentele frățești
 față cu concetățenii străini ai Ma-
 ghiarilor. Dice apoi, că, precum a
 succes Maghiarilor a susținé o mie
 de ani legătura frățească între cetă-
 țenii patriei, cari vorbesc diferite
 limbi, așa le va succede și în viitor,
 numai „agitatorii”, cari vor să ațite
 pe cetățenii din sinul naționalități-
 lor în contra statului maghiar, să
 fie doborâți și nimiciți, și acesta nu
 numai prin procurori, polițai și gen-
 darmi, ci și cu ajutorul cetățenilor
 străini din țară, cari nutresc „sentim-
 ente patriotice”.

Étă în nuce cum crede Tisza-
 fiul să disolve și să contopescă,
 ceea ce Tisza-tatăl a sdrobot și sfă-
 rimat; étă politica lui de naționali-
 tate!

Dău, că n'a meritat ca br. Banffy
 să se cătrănescă așa de mult din
 cauza ei. Căci nu e cu nimic mai
 liberală și mai generosă de cât a
 fost aceea, pe care a enunțat-o el,
 când s'a aședat prima oră pe foto-
 liul ministerial.

În Ianuarie 1895 br. Banffy a
 dis, în programul ce l'a desfășurat
 atunci ca ministru-președinte, aceeași,
 vorbind de direcțiunea națională și de
 caracterul maghiar al statului, de
 „**energetic combaterea și suprimarea**
tuturor tendințelor și agitațiunilor
ilegale” și de „luarea în considerare
a pretensiunilor îndreptățite, ce le
pot face concetățenii de limbă ne-
maghiară pe basa legii de naționa-
litate, fără de alterarea caracterului
statului unitar național”.

Dis'a dér mai mult, orî mai
 puțin Banffy, decât a declarat acum
 Tisza? *Quod non.* Unul ca și altul
 n'a dis nimic, fiind-că au variat, ca
 și Szell la 1899, numai tema „*Nessze*
semmit” (Na nimica!)

Szell încai a rămas pe lângă
 „construirea statului național ma-
 ghiar unitar”, n'a amintit nimic în
 vorbirea-program a sa din 1899 de
 vr'un drept legal al „cetățenilor de

limbă străină” și a terminat cu cu-
 vintele „lege, drept și dreptate”,
 cari multă vreme au sedus pe naivi
 a crede, că a dis și a promis ceva.

Étă în ce se resumă „conceptul
 maghiar și politica tradițională ma-
 ghiară”. De amintesc ceva de „drep-
 turi” ale concetățenilor străini, de nu,
 ministrii unguresci înțeleg sub poli-
 tica de naționalitate numai și numai
 persecutarea „agitatorilor”, adică
 tocmai a acelora dintre „străinii” în
 țera lor, cari luptă pentru drepturi.

Cu-o astfel de direcțiune con-
 tele Tisza va prinde în lațul său
 pôte pe nisce rătăciți de prin Bihor,
 naționalitățile însă nu le va puté
 avé nici un moment pe partea sa.

Contra lui Banffy. Oficioul „*Ma-*
gyar Nemzet” ia în apărare pe contele
 Tisza contra învinuirilor aduse de Banffy
 în privința politice față cu naționalitățile
 „Intréga activitate politică a lui Tisza —
 dice „M. N.” — și tôte declarațiunile date
 în chestiunea acesta de densus, desmint
 învinuirile colportate pesocotéla lui Tisza”.

Respingerea proiectului austro-
 rus, Diarul vienes „*Neue Freie Presse*”
 este informat din Sofia, că unii delegați
 ai organizațiunii macedonene au respins
 proiectul austro-rus de reforme, de ore-ce
 ei nu cuprind și anularea celor con-
 promiși în timpul revoluțiunii. Acești de-
 legați cer apoi pentru Macedonia un gu-
 vernator creștin având pe lângă el func-
 ționari europeni cari să aplice reformele
 cu forța.

Diarul „*Times*” din Londra affă, că
 Turcia respinge primele două articole din
 proiectul de reforme austro-rus, declarân-
 du-le vétămătoare pentru drepturile sul-
 tanului și pentru onórea armatei turcesci.
 Se scie că unul din aceste două articole
 este relativ la numirea a doi funcționari
 civili, de cătră Rusia și Austria, funcțio-
 nari care să se afle mereu pe lângă Hilmi
 pașa, inspectorul general al Macedoniei,
 spre ai atrage atențiunea asupra abuseri-
 lor ce s'ar comite și a trebuințelor popu-
 lațiunilor.

Al doilea articol privește reorgani-
 sarea jandarmeriei și poliției, care trebuie
 să se încredințeze unui general străin,
 dându-i-se ca ajutor ofițeri d'ai marilor
 puteri. Acești ofițeri vor avea de supra-
 veghiat purtarea trupelor turcesci cătră
 populațiuni.

Noul cabinet italian. Marți a so-
 sit la Roma regele Victor Emanuil spre
 a primi jurământul noilor miniștri cari
 sunt următorii: *Giolitti* la președinția con-
 siliului și interne. Senatoru *Tittoni* la
 externe. *Luzzatti* (evreu) deputat la te-
 zaur. Deputatul *Rosano* la finance. *Ron-*
chetti la justiție. Amiralul *Mirabello* la
 marină. Generalul *Pedotti* la război. *Rava*
 (evreu), la industrie, comerț și agricul-
 tură. *Vendramini* la poste. *Iedesco* la lu-
 crări publice. *Orlando* la instrucțiune.

Dieta ungară.

(Sedintă furtunosă. — Ministrul președinte Tisza
 violent atacat de opoziție. — Nu și-a putut
 desfășura programul.)

Nu s'au înșelat cei-ce credeau, că
 sedința de eri a dietei, în care ministrul-
 președinte Tisza era să și desfășore pro-
 gramul, are să fie furtunosă. Așa a și fost.

Sala dezbaterilor camerei a fost es-
 traordinar de bine populată. Aprópe tóți
 deputații presenti. Galeriele archipline.

Încă înainte de deschiderea o mare
 agitație și surescitare se vedea atât la de-
 putați, cât și la publicul asistent.

Sedința a fost deschisă la órele 10
 de cătră vice-presidentul Gavriil *Daniel*,
 care presentă între altele demisiunea con-
 telui *Apponyi* din postul de president al
 camerei.

De-odată cu acesta furtuna izbucni
 pe neașteptate.

Ferdinand *Szederkényi* (presidentul
 grupului ugonist) a făcut propunerea, ca
 camera să nu ia spre sciință demisiunea
 lui *Apponyi*.

La propunerea acesta au vorbit *pro*
Francisc Kossuth, *Francisc Darányi* (par-
 tidul poporal) și *Geza Hellebronth*. Din
 partea liberalilor a vorbit Ernest *Daniel*,
 care aprețiând meritele lui *Apponyi* pro-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Note și impresii.

(La țermurele Someșului. — Podul plutitor. — Fer-
 bătórea de prune. — Negotul cu mere. — Un
 copac uriaș. — Târguri la Jibou. — Biserica
 românescă din Jibou.)

Se perduse sórele ca un glob lumi-
 nos de foc pe după vârfurile de petró
 ale munților, cari se zăreau în depărtare.
 Lăsase în urma lui un cer roșu, ca de
 jăratec, a cărui lumină reflectându-se pe
 vârfurile ascuțite ale munților, le dedeau
 o colóre roșietică, vie, fermecătoare, care
 îi atrăgea privirea. Pleca în alte părți,
 pleca să destepțe alte speranțe, să încăl-
 descă alte inimi.

Treceam pe lângă marginea drumului
 pe lângă un șir lung de plopi înalți și
 puternici, aședatți aprópe la distanțe egale
 unul de altul, îndreptându-mé cu încetul
 spre „țermurele” stâng al Someșului.

În cale-mi, rar dam de câte un tre-
 cător. Din când în când câte doi trei țe-

ranî, se reîntorceau pe la satele lor ve-
 nind din Jibou; mergeau încet și câte
 unul dintre ei cântând din fluer. Câte
 două, trei care încărcate cu „mălaiu” (po-
 rumb) cules, sunau a greu trecând prin
 stratul gros de praf, de-alungul șoselei.
 La fie-care car erau câte doi boi, bivoli
 ori catări, pe cari ómenii îi biciuiau me-
 reu, strigând și chiuind.

Cotind într'un rând, apucaii de-a-
 lungul unui loc cu porumb, necules încă,
 și după puțină vreme ajunseii la „țermu-
 rele” Someșului, tocmai în fața podului
 plutitor. Apa rîului secase mai mult de
 jumătate din cauza secetei celei mari și
 podul plutitor d'abia își mai putea face
 cursule lui, de la un „țermure” la celăl-
 alt. Tocmai în fața podului, pe „țermu-
 rele” opus se începea drumul, care duce
 în sus pe dél, la satul Rona.

Mai încolo de pod era ferbătórea de
 rachiu de prune a unui evreu din Oradea
 mare. În jurul ei, peste tot, o mul-
 țime de buți mari pline cu prune. Veneau
 mereu caré încărcate; prunele apoi se

mésurau și se puneau în buți, unde tre-
 buiau să stea câtă-va vreme, pentru a
 ajunge într'o stare de putredire, ca să
 pótă fi întrebuițate la fabricațiune. A-
 própe tóți vëndătorii, cari veneau cu ca-
 róle încărcate, erau Români, tot astfel fi
 lucrătorii de la ferbătóre. Întrebaui pe
 unul, cum li-se plătesc prunele, și-mi spuse,
 că evreul le dá numai trei coróne pe un
 hectolitru, pe când el scóte dintr'un hec-
 tolitru șase litri de rachiu.

De altfel, de mult nu s'or fi făcut
 pôte atâtea póme p'aci, ca în anul acesta.
 S'au exportat șilnic decî de vagóne cu
 póme numai din Jibou. Au venit nemți
 din Austria, din Germania, de la Berlin
 și Breslau și-au cumpérat cantități fórte
 mari de mere. Și nemții aceia au lăsat
 sute de mii de mărci numai pe póme și
 numai în comitatul Sélagiului. Într'un rând
 auđeam, că și un frances din Belgia a
 venit p'aci, tot numai pentru póme.

Am întrebat odată la gară pe un
 neamț din Berlin, că unde duc ei atâtea
 mere. Mi-a răspuns, că el și încă cu câți-va

tovarăși, cari au venit cu el, le expediáză
 numai la Berlin. Ceilalți le duc la Mün-
 chen, la Breslau etc. La Berlin, el vinde
 merele unui comerciant mare de acolo,
 care apoi le trimite în tóte părțile. Cele
 mai multe se folosesc numai ca mere de
 desert, ér pe cele mai mici, și pe cele
 cari eventual se strică pe drum, le vinde
 la comersanții de vinuri, cari fac vinuri
 din ele.

Numerous pómele din grădinile boeru-
 lui de aici s'au vëndut cu cincî mii de
 coróne.

Dér nu numai póme, ci și cereale
 s'au făcut în mari cantități în anul
 acesta.

Aprópe de țermure era un copac
 fórte mare, cu trunchiul gros și aprópe
 cu totul scobit înlăuntru. Ar fi putut în-
 căpea cel puțin doi ómeni în scobitura
 aceea.

— În copacul acela — își spunea un
 lucrător român de la ferbătóre vëndendu-
 mé, că mé uit la crengile lui lungi
 și fórte puternice, — la anul 1848, când a

pune, ca demisiunea să se ia cu regret spre sciință.

În urma acestei propunerii se porni din nou o discuție violentă la care au luat parte G. Ugron, contele Ioan Zichy, Ioan Hock și Stefan Rakowsky. Toți aceștia au exprimat dorința, ca contele Apponyi să rămână și mai departe la postul său.

În mijlocul unei atențiuni și încordări generale, ia cuvântul contele Apponyi. Mulțumesc pentru încrederea manifestată față de persoana sa și declară, că nu poate să mai rămână în postul de president al camerei, deore-ce dorește a lua parte în discuțiuni și în viața publică politică.

Declarația fu primită cu furtunoase ovațiuni la adresa lui Apponyi, după care ședința fu suspendată pe 10 minute.

După redeschidere s'a ridicat ministrul-president Tisza. În mijlocul unui sgomot uriaș, produs de stânga extremă, el prezentă autograful regal, ce conține numirea noului guvern.

Presidentul ordonă citirea autografului. Drépta liberală manifestează sgomot pentru Tisza. Când însă, în mânia sgomotului uriaș, presidentul face să se citească autograful, opoziția declară, că s'au atins dispozițiunile regulamentului camerei și inscenază o discuție pe tema acesta.

Tisza, în mijlocul sgomotului colossal, declară, că era dator a prezenta autograful regal; e gata a-și desfășura și programul, decât va fi ascultat.

În momentul acesta, stângă extremă inscenază din nou un sgomot mare, și lui Tisza i-se strigă:

- Nu te ascultăm!
- Îți cunoștem programul!
- Du-te la Viena și-l spune acolo!

Stânga extremă cere apoi ședința secretă. Presidentul însă suspendă ședința.

Scenăria acesta a durat până la orele 2³/₄. Partidul guvernamental a decis, că decât până la orele 4 d. a. nu se poate, ca Tisza să-și desfășure programul, ședința se va închide și Tisza își va spune programul în ședința de după amiază a camerei magnaților. Așa s'a și întâmplat: Tisza n'a fost lăsat să vorbească, și ședința s'a închis.

Dieta ține azi ședință. La ordinea zilei: discuțiune asupra demisiunii lui Apponyi.

*

Ceea-ce nu i-a succes lui Tisza în camera deputaților, i-a succes în camera magnaților: și-a desfășurat programul.

Programul contelui Tisza.

Martī s'era membrii noului cabinet-Tisza reînțorși din Viena—unde au depus jurământul — s'au dus direct la clubul liberal, unde ministrul-președinte contele Stefan Tisza și colegii săi din guvern erau așteptați de oeta mamelucască. După deschiderea conferenței, de către br. Podmaniczky, a luat cuvântul

Contele Tisza, ca să-și schițeze programul aici, în sinul partidului, cum s'a exprimat el. A vorbit mai întâiu despre programul militar, dîcînd, că însemnă un îmbucurător succes, un progres foarte îmbucurător, așa încât trebuie să se recunoască, că înainte cu câte-va luni nimeni n'ar fi crezut, că s'ar pute dobîndi atîta, cât s'a dobîndit în cestiunea militară.

Nu venim cu alarmă răsboinică, — urmîzî Tisza; — e la modă, ca persoana mea să fie numită cu calificativul „mîna tare“. Acesta nu mă supără, imi face însă o impresie comică, deore-ce mîna nimînui nu poate fi numită tare, decât atunci când în interesul afacerilor publice e necesar în adevăr, ca să se arate forță. Mîna, care aplică forța când nu e necesar, nu e o mîna tare, ci ne bună.

Ce privește cestiunea militară, nu pot să spun aici ceva nou. Asupra ei voi insista mai pe larg în cameră. Programul alcătuit în privința acesta conține lucruri de natură administrativă, cari n'ar fi corect să aibă loc în cadrul programului guvernului. Guvernul a luat asupra-și sarcina de a rezolva cestiunile în sensul, în care i-a dat expresie partidul în programul său.

E o datorie a noastră a atrage atențiunea camerei asupra situațiunei financiare a țării. Suntem cu toții pîtrunși de conștiința, că în privința financiară țera a ajuns pe un anumit poverniș, și că e nevoie de o mare hotărîre pentru a stavili relele financiare.

Din acesta și societatea trebuie să tragă consecențele, în prima linie însă guvernul. De aceea întrega noastră activitate trebuie să fie pîtrunsă de nisuița serioasă, ca organismul statului să-l facem cât se poate mai simplu, cât se poate mai puțin costisitor și să introducem spiritul economiilor pe întrega linie, pentru-ca cheltuind cât se poate mai puțin, țera să aibă forțele suficiente pentru acoperirea cheltuelilor necesare.

Politica noastră va fi liberală și cu direcție națională: dezvoltarea cât mai puternică a forțelor naționale, a forței statului național maghiar. Acesta se potrivește cu concepțiunea maghiară tradițională pe care din parte-mi tot-déuna am mărturisit-o, e compatibil anume cu deplinul respect de drept și cu sentimentul frătesc față de naționalități, concetățenii noștri de limbă străină. Precum într'un lung period de timp, în luptele noastre purtate printr'un mileniu, ni-a succes, ca prin sentimentul iubirei față de patria comună, să susținem legătura frătescă între cetățenii patriei de limbi diverse, tot așa eu cred și sper, că și în viitor vom menține-o. Dér ca să o putem menține e necesar, ca acei agitatori, cari voesc a ațîța pe cetățenii naționalităților în contra statului maghiar (Vii strigări! adevărat! Așa este), nu numai să simtă în totă greutatea puterea statului maghiar, ci să se găsescă față

'n față cu cetățenii de limbă străină ai acestei națiuni, cari însă au sentimente patriotice. (Vii aprobări).

De aceste direcții principale va fi condusă activitatea noastră.

În ce privește politica noastră de guvernare, repet în numele tuturor membrilor guvernului:

Nisuița noastră va fi de a restabili ordinea sguduită în multe privințe, ordinea însă, ce se baséză pe respectul și executarea legilor. Voi respecta dreptul fiecăruia, voi face să se valorizeze dreptul orîi cui, de-opotrivă reținîndu-mă de la vătămarea drepturilor și de la favoruri nemeritate și cu rigóre inplacabilă voi procede față cu orî-ce abus....

Incheie apelând la concursul tuturor, pentru a-i succede să urmeze o politică în adevărat înțeles națională maghiară.

Probleme economice și sociale.

b) Cestiunea viilor.

(Viile vechi și viile nouă. Chestia altoirei re-solvată. Doi eroi ai practicei. La neua Opincar u în pivniță. Mora'a fabulei.)

— Urmare. 4. —

Am găsit vie nouă model, s'evărșită cu lucrători români, la un șef perceptor, de origine polonez, după naționalitate un-gur. El ne-a arătat diferența de producțiune între viile nouă străine și cele indigene. Ne-a tratat cu vin de Oporto (Portugalia), cu Traminer (de la Rhin) un primar de sat — un fel de țeran ghiabur și cu ore-care cultură, care ne cinsti și cu un vin local-Jordovan — de 15 ani. Era numai țeran simplu, dér pe masa lui era întrega bibliotecă economică a lui Thae și vre-o 2—3 uvrage mari de agricultură rațională. Așa se instruesce și se forméză lumea în cele economice! La noi? „Pune viță și bea viniță“.

Cărțile economice cine le abonéză? Sunt cel puțin una pe comună, — ca să le consulte cineva la cas de trebuință? Un proprietar mare-dicea, că ar abona o carte de agricultură numai pentru numirile românesce din ea!

Un avocat sas ne oferi un Adelebergere românesc de 16 ani, produs de un țeran român din Apoldul mic, dér păs-trat și tratat de densus.

S'a introdus mult și variat, dér nu tot a fost bun și a prins, și ceea-ce s'a prins nu se prea potrivește, nu resistă în de ajuns. Unde nu s'a ivit încă filoxera în mare măsură, și nu s'au făcut încercări prealabile de reconstituire — ar fi mai nimerit de a face întâiu încercări în mic, de cât în stil mare. Unde probele sunt făcute de străini și reușite, acolo ele pot fi executate în mare, fără amănare.

Necesitatea reconstituirei tuturor viilor, este mai pe sus de orî-ce îndoială, ca unicul mijloc de a-le mai po-

seda și altoirea lor pe suport de viță americană, de asemenea este lucru ce nu suferă îndoială. Dér cu ce fel și ce soiuri? Éta problema cea mare, că nu toate soiurile se potrivește și le priesce egalmente peste tot locul. La unele nu se potrivește altoiul pe suport, la altele nu-i priesce suportului terenul și calitatea pămîntului orîi poziția locului etc. La alții reușii bine la început, dau înapoi după câți-va ani în producțiune și vigóre și dau un procent de pierdere mai mare de cât cele locale.

De aceea mulți vîdînd puțina siguranță de reușită cu cele străine, au recurs din nou și recurg la cele indigene. Cele de Rhin, Traminer, Riessling, fulmint reușesc destul de bine și în Transilvania. Dér din ce în ce ese mai mult la ivelă, că cele indigene sunt mai producătoare, mai sigure și mai durabile la clima noastră. Jordovanul ține recordul celor mai bune soiuri străine; cultivat ca acelea, dá rod mai mult și mai sigur. În calitate, decât strugurii sunt bine copți și aleși, nu este mult inferior lor.

Alții au înființat vii din nou unic cu vițe indigene nealtoite, Jordovan, crăiesă pómă fetescă. Alții au sădit vii din nou, altoite și nealtoite, indigene și străine. Alții érași au încercat ca prin o gunoire strașnică să pună via în stare să reziste la atacurile filoxerei.

Casul acesta este la Colnic. Viile din satele dimprejur, toate sunt contaminate de filoxeră: la Cut, Gârbova, Deal, Cacova și chiar și la Sebeș. La Colnic sunt încă neatinsse și splendide, dér eu nu răspund de filoxeră. Locuitorii au recurs la gunoiu ca să le apere de ea. Venind la mijloc comasarea pămînturilor de hrană, în cei 4 ani cât au durat lucrările comasării, ómenii nu au avut ce să facă cu gunoiul produs, și cu tot prejudiciul moștenit și audît de la părinți și din bîtrâni, că prin gunoire se strică și slăbesc viile(?), atît cordele cât și rodul, densusi au cărat 4 ani de-arîndul tot gunoiul produs la vii. Resultatul, nisce producțiuni fabuloase, cum înainte nici-odată nu aveau, cantitativ și calitativ. Primarul spera să scótă 5—6000 fl. pe jugăr. În adevăr o producțiune și o abundență de struguri, cum nu se poate vedé undeva.

Tot la primarul de acolo am vîdît o vie înființată din nou cu Jordovanul încercat, nealtoit — și splendid reușită, cu cordele tot ca bețele de gróse în anul al doilea începuse să dea rod. Avea în ea ceva Traminer și Oporto, dér a dat preferință Jordovanului. Va pute ea rezista óre, cu tot gunoiul și cultura îngrijită atacului filoxerei pentru viitor? Noi nu garantăm, și ar fi pagubă de cheltuelile făcute.

(Va urma)

fost revoluția se ascunsese un ungur bogat și cu renume printre ai săi. Se dice, că ar fi stat multă vreme acolo de frica muscanilor, cari îl căutau pretutinden. În fie-care dimineță se ducea câte unul de al lui acolo, pe furis, și-l ducea de mîncare.

— Și nu l'au prins, nu l'au găsit?, îl întrebai eu.

— Nu, nici vorbă de prins! Numai decât ar fi tăiat cineva copacul de la ră-dăcină ar fi dat de el, orî decât s'ar fi urcat în sus, pe trunchiul. Dér cui să-i dea în gând lucruri d'astea? P'atunci nu era așa de găurit trunchiul copacului cum e acum. Capul spărturei era sus, cam pe unde se încep crengile; trebuia să te sui acolo și apoi așa să te coborî în scorbura. A trecut atîta vreme de atunci și de aceea e acum așa de spart trunchiul....

Vorbind și ascultînd mereu, observai într'un rînd, că podul plutitor era tocmai pe la mijlocul Someșului. Trecea pe celălalt mal, la satul Rona. Era plin de ómeni, tot țeranî românî, cari cântau.

Era interesant cum sub rațele clare ale lunei, pe apa mică și liniștită a rîului, se vedea podul mișcîndu-se încet și se au-điau sunetele lanțurilor lui, amestecîndu-se cu vocile țeranilor, cu cîntecele lor duióse și triste.

Înainte cu o ți se sfârșise tîrgul de tómnă al Jiboului și țeranii din satele vecine tocmai se întorceau acasă. Fuseseră la tîrg cu vite și bucate. E frumos, cum la tîrgurile de aici, cari se fac de patru ori în fiecare an, veđi numai Români și auđi vorbindu-se aprópe numai și numai românesce. E adevărat, că comersanții cari își întind șetrele în tîrg, sunt aprópe toți evrei și foarte rar veđi un Român séu un ungur printre ei, dér mulțimea, mulțimea cumpărătorilor și a vîndătorilor care n'are șetre și de care e plin Jiboul e aprópe tótă românescă. Căci satele din jurul Jiboului: Poptelecul, Odorheiul, Rona, Prodănescii, Creaca, Lupóia etc. etc. sunt aprópe curat românesce, chiar și în Jibou sunt mulți țeranî românî, deși inteligență e foarte puțină.

Aici e și o biserică, deși, foarte să-răcăcióasă, mică, de lemn și acoperită cu paie. La banca „Sălăgeana“ de aici însă există un fond pentru zidirea unei noué biserici proiectate și pentru susținerea unui preot. Până atunci însă, tot la a doua Duminecă în decursul anului întreg preotul român din Poptelec, din cea mai apropiată comună de partea nord-vestică a Jiboului, vine și ține liturghia la mica biserică de aici, în schimbul unui beneficiu foarte neînsemnat.

Dér vremea trecea mereu și la biserică rom. catolică din Jibou se trăgea clopotul de séra.

La ferbătóre descărcarea prunelor se sfârșise pentru ziua aceea, lucrătorii lăsaseră de lucru și luându-mi rémas bun de la proprietar, plecai și eu.

Pe dinaintea corturilor de țigani, pe lângă cari treceam, aședate pe tîrmul rîului, corturi sărăcăcióse, scunde, slabe, se făceau focuri în jurul cărora se jucau coppii sdrențuroși, aprópe goi, făcînd gălgie mare.

Se auđeau șuerăturile lungi și ascuțite ale unor locomotive din gara Jibou, cărora imediat le răspundeau ecurile din muniți.

Ér când după câtă-va vreme întraiu în sat, auđii de departe doi constructori de zidiri italieni, cari discutau în limba lor frumoasă și dulce. Mă cunoșeau, căci vorbisem de câteva ori cu ei și îi întrebaisem multe despre țera lor. Imi istorisiseră multe într'o séra și-mi spusaseră, că de vre-o doi ani sunt prin Ungaria, dér abia pot vorbi câte ceva un-guresce.... Românesce? Românesce au putut să vorbească deja după câteva săptămâni, pentru-că „lingua rumena e frumósă și seamănă bine cu lingua italiana“....

Pe unul îl chiamă Vincenzo pe celălalt Giacomo.

Cum mă zărîră, imi strigară de departe:

— Bună sera domine!

— Bună séra!

Jibou, Octomvre 1903.

Stelian

SCIRILE DILEI.

— 23 Octomvrie v.

Retragerea d-lui Dr. Al. Mocsonyi de la presiul „Asociațiunii“. Din Sibiu ni-se scrie: D-l Dr. Alesandru Mocsonyi a adresat o scrisoare dela Birchiș cu data de 24 Octomvrie 1903, comitetului central al „Asociațiunii“, în care anunță, că din cauza sănătății sale slăbite se retrage de la conducerea acestei instituțiuni. Domnul Ales. Mocsonyi aduce tot-odată la cunoștința comitetului, că împreună cu vărul d-sale d-l Zeno de Mocsonyi, donază 24.000 cor. pentru „Casa națională“, sumă ce va depune-o la „Albina“. Retragerea ilustrului bărbat din fruntea „Asociațiunii“ va fi, suntem siguri, regretată de toți Români.

„Scandal la un concert.“ Diarul „Buk. Tagblatt“ sub titlul de mai sus scrie într'un ton batjocuritor despre doi domni români din Moldova, cari ar fi făcut scandal alaltă-eri s'era la concertul lui Strauss din teatrul Edison din București. Diarul jidovesc își exprimă mirarea, că domni din provincie venind în capitală — nu rămân zăpăciți de minunățiile ce le ved pe aici, nici de arta alasă, ce li-se dă ocazie a auzi, ei, cari până acuma nu au auziseră decât cimpoile... Din contra se aședă în loje, își întind picioarele, bagă mâinile în buzunar și (horribile auditu!) discută despre antisemitism. Așa au făcut alaltăeri d-nii *Maltezeanu*, proprietar și *Victor Arteni*, avocat. În loja de alături ședea însă un „om voinic, figură herculiană“, care auzind conversația celor doi domni, se întorce cătră d'nsii și le d'ce: „D-lor, eu sunt R. Kohn. Sunt însumi jidov și vă rog să o aveți acosta în vedere“. — D-l Arteni răspunde: „Taci din gură jidane!“ „Herculele de Kohn“ îl lovi atuncî cu ciomagul în cap pe Arteni, așa că ciomagul (Knüttel) s'a rupt în două. Cei doi domni au sărit să se apere, însă publicul a fost pe partea lui Kohn și s'au oferit să m'ergă de bună voie la poliție, unde inspectorul Cantunari i-a dus pe cei doi domni.

El remarcabil tonul batjocuritor, cu care f'ia evreiască vorbește despre „Români din provincie“, despre cimpoi, despre „îndrăsnela țeranilor“ de a vorbi despre jidovi. Dér și mai remarcabil este că Herculele ăla de Kohn, după ce și-a rupt ciomagul în capul lui Arteni, totuși nu el este dus la poliție, ci cei doi domni Români...

Pentru masa studenților români din Brașov an intrat de la d'onna v'ed. preotésă *Susana Nan* n. Frateș din R'șnov 5 cor. în memoria neuitatului d-ei consoț *Dimitrie Nan*. Primescă piósa donatore cele mai căldurose mulțămite. — *Direcțiunea școlilor medii gr. or. române.*

Greva culegătorilor tipografi din Cluși. De la Oradea, unde greva lucrătorilor de la tipografia încă nu s'a aplanat, epidemia grevei a trecut la Cluși, de unde se vede, că este sistem în pregătirea acestor greve. S'a început la Arad, apoi a trecut la Timișoara, s'a întors în Oradea și acum o vedem la Cluși. Din cauza grevei „*Ellenzék*“ din Cluși nu s'a putut tipări, ci s'a trimis abonaților o jumătate colă hârtie de scris cu ultimele sciri — litografiate. „*M. P.*“ n'a apărut de loc.

Ciocnire pe linia ferată. Eri dimineața la orele 8 trenul personal, ce era să plece din Budapesta, gara orientală, la Szabadka, din cauza greșelii macagiului, a intrat pe o linie străină și s'a ciocnit cu o locomotivă ce se afla pe această linie. Trei vagoane s'au sdrobit și 20 de persoane s'au rănit.

O domnișoră pedagogă din familie bună, vorbește perfect limba română, germană și maghiară doarece a se angaja ca guvernanta s'eu instructoră într'o familie. Pentru informațiuni a se adresa la adm. „*G. Tr.*“

Prima reuniune pentru înzestrarea fetelor și copiilor, fondată în anul 1863 în Budapesta VI Teréz Körut 40—42. În luna lui Octomvrie au încurs oferte de asigurare de cor. 1,705,800 și s'au estradat contracte noue de asigurare de 1,454,400 cor. În contul asigurărilor s'a plătit 89419 cor. 99 b. De la 1 Ianuarie 1903 până în 31 Octomvrie s'au estradat contracte de asigurări noue de 11,958,600 cor. și a plătit asigurări 705571 cor. 26 b. Institutul se ocupă cu tot felul de asigurări, cu condițiile și tarifele cele mai ieftine.

Mascarada din Cluși.

Pe când unii dintre inteligenții noștri, în loc să se grupeze pe lângă puținele noastre instituțiuni culturale și economice și să le sprijinescă, cultivând buna armonie, vedem, că în multe centre românești s'ămână ură și zizanie între frați, alergă după interese personale meschine și în góna după aceste interese nu aleg cu cine se aliează — într'aceea însă evreul, pe care îl găsescl în toate partidele ca agent și coducător, caută a se face stăpân pe inimile până acuma virgine ale poporului nostru. Ei iau condeii în mână și întemeiând foi socialiste, până acuma ne mai pomenite la Români de dincóce de Carpați, își propagă teoriile scrinite în limba românească. Alții își fac treburile întrebuințând pe bieții Români induși în rătăcire pentru cine scie ce demonstrațiuni „patriotice“.

Așa ni-se scrie din Cluși, despre o mascaradă curiosă s'evirșită alaltăeri, Marți, în di de tîrg de cătră nise feciori români din Feleac sub conducerea unui jidov din acel sat. Acei feciori, patru-deci și doi la număr, au venit din satul lor la Cluși sub conducerea jidovului. Ei aveau la braț tricolor maghiar, ér la piept cocardă tricoloră românească și aduseră cu sine o cunună, ca să o pună pe soclul statuei regelui Matia.

Parochul din acea comună, Gavril Pop, fiind și el în Cluși, s'a dus la cârciuma unde se aflau feciorii și a făcut aspre reproșuri jidovului, pentru-că se amestecă printre credincioșii săi. Feciorii s'au rușinat și s'au împrașciat, care încotro. Jidovii însă și plebea de pe stradă era să-l maltrateze pe preot, ér un polițist, în excesul său de zel, a pus mâna pe preot și l'a sgâlțait de piept strigând cătră el, că de ce umblă să ațite poporul?

Diarul „*K. Fr. U.*“ din Cluși presentă lucrurile în modul următor:

„Feciorii din Feleac au pornit o mișcare cu scop de a înființa o societate culturală, în care în fie-care săptămână să se țină conferințe publice. La întrunirea, ce au ținut-o la birtul lui *Gulmann*, au încheiat un proces verbal în limba maghiară în care declară, că societatea nu urmăresce scopuri politice, ba au relevat în programul lor, că vor invita și pe preotul lor d-l Gavril Pop să între în societate. Ér ca intențiunea lor patriotică să nu pótă fi bănuită, au hotărît să vină în procesiune la Cluși spre a depune o cunună la statua regelui Matia. Tot-odată au hotărît să r'oge pe redactorul de la f'ia „*Kolozsvari Friss Ujsag*“, ca să depună el cununa și să țină un discurs.

În adevăr feciorii s'au dus la redactorul însă nefiind acasă, în timpul acesta a venit preotul și amenințând pe feciori, i-a intimidat și în urma acesta s'au împrașciat. Numai câți-va mai erau de față, când a venit redactorul.

Firesce, d-l redactor s'a indignat, că popa l'a lipsit de ocazia de a puté ține un discurs „patriotic“ în numele Românilor și a sfătuit pe conducători, să trimită o deputațiune la părintele Pop rugându-l, ca într'una din zilele acestea să-i conducă el în pelerinaj și să depună el cununa în numele lor. D'că nu o va face acesta, atuncî „*K. Fr. U.*“ d'ce, că va găsi prilegiu a-i dovedi popii, că procesiunea se va face și fără d'nsul și chiar împotriva d'nsului. —

Din cele mai de sus ne-am format convingerea, că aici avem de a face cu o înscenare de bălcoi, pentru a abusa de neorientarea feciorilor Români și a-i în-

trebuința de platformă, ca pe spinarea lor să iasă în relief patriotismul vinător de senzații a jidovului, care a pus la cale tot t'ambălăul.

Români, pentru a-și dovedi patriotismul lor, n'au nevoie de astfel de înscenări, ér preoții români, când vor să aranjeze pelerinaje, de sigur nu vor cere sfat de la jupânii din redacțiile diarelor cu un crețar!

Convocare.

În sensul §-lui 8 din satutele „Reuniunii fem. rom. din loc să aduce la cunoștința onor. membre ale Reuniunii, că a adunarea generală ordinară se va ținé Joi în 6/19 Noemvrie a. c. la 3 ore p. m. în sala festivă din edificiul școlilor române din loc.

Ordinea d'ilei se va publica în raportul general al comitetului.

Brașov, 22 Octomvrie 1903.

Biroul Reuniunii:

Agnes Dușoiu, *Lazar Nastasi*,
președintă. secretar.

Vivisecțiunea în dieta austriacă.

În ședințele dietei din Austria de jos s'a discutat săptămânile acestea chestiunea vivisecțiunii (operațiune practică asupra unui animal viu pentru a studia unele fenomene fiziologice) și a altoirei ómenilor s'eracl — cari nu-și soieau reclama dreptul — cu virus de sifilis și alte bóle infectioase. Chestiunea a fost sollevată de cătră deputații din partidul social-cristin și a fost motivată de adevărata umanitate, care nu permite a se face abuzuri în numele științei prin maltratarea inutilă a animalelor s'eu chiar prin infectarea de ómeni. Campania a fost pornită numai contra abuzurilor făcute în numele științei și nu contra științei însăși s'eu a esperimentelor științifice. Profesorii de la facultatea de medicină, rectorul universității și presa evrească au protestat viu contra învinuirilor relevate în dietă. În sfirșit locțiitorul provincial contele *Kielmansegg* a răspuns în ziua de 3 Noemvrie diferitelor interpelații ce i-s'au adresat în cursul sesiunii.

Contele *Kielmansegg* accentuează înainte de tóte, că deputatul *Steiner* a cerut în ședința de la 20 Octomvrie, ca în privința vivisecțiunii să se observe ordinul min. din 1885 și ca asemenea experimente să nu se facă, după cum a dovedit *Steiner* că s'au făcut, de cătră candidații în medicină și tineri doctori fără controla șefilor s'eu asistenților. Dieta — d'ce *Kielmansegg* — cu aprobarea mea deplină a adus în privința acesta rezoluțiunea cuvenită:

Bielohlavek: Așa este și numai jidani au umplut lumea cu minciuni!

Kielmansegg: Pe cât sciu eu însuși ministrul de instrucție încă e de părerea că vivisecțiunea, necesară pentru cercetările științifice, numai cu cautelele reglementare și fără violarea sentimentelor umanitare se pótă face. În acest sens s'a pronunțat și dieta, nu, cum se sustine acum — pur și simplu contra vivisecțiunii, ci numai contra abuzului, ce se face cu ea. Abuzurile nu le putem tolera, ele sunt însă perhorecate chiar și de corifeii medicinei. Constat că în cursul discuțiunii nimeni n'a cerut suprimarea vivisecțiunii, ci numai limitarea ei la strictul necesar. Trebuie să se găsească calea mijlocie între postulatele științei și cele ale umanității.

Casurile citate cu experimente asupra ómenilor nu le tăgăduesc. Dintre cele întemplate în ultimii 20 de ani și citate de d. deputat *Sturm* numai 4 s'au întemplat în Austria și din acestea 3 în Viena. Casul citat de *Krafft Ebing* la congresul medicilor ținut la 1897 în Moscva despre altoirea paralticilor cu sifilis, ajuns la cunoștința ministerului de instrucție, s'a făcut anchetă și medicul culpabil a fost pedepsit de cătră senatul academic. — Un alt cas întemplat în spitalul *Rudolf* a ajuns la bara justiției, acusatul însă a fost achitat. Al treilea cas s'a întemplat înainte cu 18 ani. De atuncî părerile în cercurile medicale au devenit mai rigurose.

Asupra răspunsului lui *Kielmansegg* care învolvă un interes deosebit, vom mai reveni.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 4 Noemvrie. Ședința de ađi a dietei a fost nu se pótă mai furtunosă. Când *Tisza*, la ora 1 d. a., intră în sala desbaterilor, opoșiția l'a întâmpinat cu strigări de: — Afară cu el! Trebuie scos afară! Nu suferim, ca cu puterea să vină aici!

Când presidentul *Daniel* ordonă cetirea autografului regal despre numirea noului guvern și autograful se citesce, sgomotul isbucni din nou cu forță elementară: Afară cu *Tisza*! strigă independiștii. E o ticăloșie, o porcărie ceea ce se face! Trebuie dat afară!

Presidentul enunță ca hotărire, că autograful s'a luat spre știință. Furia *kossuthiștilor* reîncepe: Ce fel de porcărie e acesta? Într'ebă *Kubik*.

Tisza încercă să vorbescă. Cuvintele lui însă sunt înecate de sgomotul teribil. Mereu i-se strigă: Afară cu el! Opoșiția cere ședința secretă.

Budapesta, 4 Noemvrie. Contele *Stefan Tisza* și-a desfășurat ađi programul în ședința de după amiađi a camerei magnaților. Vorbește despre reformele militare așa cum au fost înșirate în programul comisiunii de nouă cu modificările făcute de el. Pune mare pond pe educația națională în școlile militare. Numérose obiecte se vor preda în limba maghiară, așa că elevii eșiți din institutele acestea, vor cunoșce deplin limba maghiară. Se ocupă apoi de chestiunile economice, și spune, că e de necesitate urgență a-se vota indemnitatea și recruții. O anumită indemnitate va fi necesară și pe anul 1904. Declară, că guvernul s'eu e liberal și că politica lui este construirea statului național maghiar. Va ținé cont de respectarea dreptului și de toleranță față cu locuitorii nemaghiari, pentru ca statul să pótă procede cu deplină rigóre față cu agitatorii, cari ațită pe cetățenii nemaghiari contra statului. Față de acestia (agitatori) legile se vor înăspri, ér cetățenii de limbă străină patriotici vor fi atrași cu dragoste cătră Maghiari. Privitor la regularea salariilor învățătorilor confesionali spune, că până acum guvernele aveau obiceiul de a prefaca în institute de stat școlile confesionale, cari nu-și putéu susține învățătorii. Pe viitor nu va mai fi așa, — căci în proiectul de regulare a salariilor profesorilor și învățătorilor se vor lua dispozițiuni și pentru profesorii și învățătorii confesionali cu scop de a li-se sistemisa lefurile. Se va rezolvi, în mod mulțumitor, chestiunea autonomiei catolice. Se va face reforma dărilor directe. Sarcinile ómenilor s'eracl trebuie ușurate. Se vor înființa organisme autonome pentru muncitori și elita muncitorilor va dobândi drept electoral.

Contele *Zichy*, în numele partidului popular, a declarat r'esoibii contra lui *Tisza*.

Literatură.

Din compozițiunile pline de melodii românești ale mult regretatului compositor român *Ciprian Porumbescu*, tipărite și edate în edițiuni populare de d-na *Marióra Rațiu* născută *Porumbescu*, se află de v'ndare la Tipografia noastră următoarele piese:

„*Imn de urare*“ cu două voci, „*Hora Prahovei*“, „*A căđul o rază lină*“ cu voce, „*Fluturaș de nópte*“ polcă, „*Frunză verde m'rgărit*“ cânt popular, „*Pe câmpiile Stupcei*“ polca mazurca, „*Fata popii*“ cânt popular. Fie-care bucată costă 50 b. plus 10 bani porto. „*Basme Iașene*“ vals, 1 cor. 50 b plus 10 bani porto. „*Potpouriu*“, din opereta „*Crai nou*“ 3 cor. și *Ouvertura* din opereta „*Crai nou*“ 1 cor. 50 bani plus 10 bani porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

» Romana «

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și esplanarea dansului nostru de salon

„Romana“ dans de colônă în 5 figuri. *Descriată și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață“) de *Tunaru din Dumbrău, Popa.* — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

A trecut deja o jumătate de secol, de când, în epoca rededeptării noastre naționale, s'a compus și înființat în Brașov „Romana“, unicul dans de colônă român. În ierina anului 1901, cu ocaziunea jubileului de 50 de ani de la fondarea Reuniunii femeilor române, s'a sârbat la bâlul festiv ce s'a dat în Brașov cu ocaziunea acâsta și jubileul de 50 de ani al „Romanei“. La acest jubileu vre-o 20 de pârcehi, damele purtând costum național, au jucat „Romana“ jubilară, adecă au executat acest dans în tocmă după regulile și prescrierile originale, cum s'a executat înainte cu 50 de ani la primul bal al „Reuniunii“.

Autorul broșurei explică „Romana“ în strînsă legătură cu muzica ei după aceste reguli și prescrieri originale, fără abaterile și erorile, ce cu timpul s'au furișat în acest dans. (Explicarea figurilor o face alături și în limba germană.)

Meritul autorului broșurei mai sus anunțate este, că a fixat regulile originale ale „Romanei“, ca ori și unde în ținuturile și țările locuite de Români acest dans de colônă român să pôtă fi studiat și jucat cum se cade și uniform. De aceea a adaus la finea broșurei și textul frumoșei și atrăgătoare muzice a „Romanei“, explicând printre note toate mișcările dansului după tactele muzice. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindenți între noi, a fost tot-deuna o dorință viuă a publicului nostru de a o vedea jucându-se bine, exact și uniform. Credem, că broșura de față, care face istoricul și descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire și acurateță, va satisface pe deplin dorinței generale.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei côle de note (muzica „Romanei“ cu explicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se pôte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Cursul la bursa din Viena.

Din 4 Noemv. n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	118.90
Renta de corône ung. 4%	98.50
Impr. câil. fer. ung. în aur 3 1/2%	98.60
Impr. câil. fer. ung. în argint 4%	98.10
Oblig. câil. fer. ung. de ost I. emis.	97.50
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	92.60
Bonuri rurale croate-slavone	97.50
Impr. ung. cu premii	206.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	155.75
Renta de hârtie austr.	100.45
Renta de argint austr.	100.30
Renta de aur austr.	120.10
Rente de corône austr. 4%	100.40
Losuri din 1860.	153.75
Acții de-ale Bânței austro-ungare	16.10
Acții de-ale Bânței ung. de credit	740.75
Acții de-ale Bânței austr. de credit	677.50
Napoleoniori	19.07
Mârți imperiale germane	117.15
London vista	289.37 1/2
Paris vista	95.20
Note italiene	95.35

Nr. 17510—1903.

PUBLICAȚIUNE

Prin acâsta se aduce la cunoscința publică, că în urma comasațiunei efeptuite pe hotarul orașului s'au pregătit lucrările de clasificare pentru darea de pământ și că în sensul §-lui 223 resp. a §-lui 49 din ordinațiunea emisa pentru esecutarna art. de lege XXII ex. 1885 Nr. 45055 cartea funduară catastrală, côlele de posesiune individuală și duplicatul sumarielor s'au espus timp de 30 de zile adecă de la 5 Noemvbre până la 5 decemvre 1903 în odaia pentru comisii din casa Sfatului piața Francisc Iosif nr. 1 unde se pot lua în vedere de ori-cine și anume de la orele 8—12 a. m. și de la 3—5 p. m. precum și în zilele de Dumineci de la orele 9—11 a. m.

În timpul acesta al espunerii operatului, proprietarii de pământ, în sensul §-lui 49 al ordinațiunei pot face la acest magistrat reclamațiuni verbale seu în scris contra eventualelor însemnări dăunose în cartea funduară precum și contra incorectei introduceri a posesiunei mai departe pe basă de date de măsurarea autentică contra conținutului teritorial al parcelelor de pământ, — întru cât însă mărimea suprafeței s'ar fi transcris greșit din cartea funduară de comasațiune proprietarii pot reclama cu simplă îndrumare la cartea funduară de comasațiune și în fine proprietarii pot reclama contra speciei de cultură și a clasificării parcelelor de pământ.

Brassó, 3 Novembre 1903.

1—2.(1130)

Magistratul orașenesc.

Convocare.

Neputându-se ținea ad. gen. estr. conv. pe 1 Nov. a. c., din cauza n-rului nesuficient al acționarilor prezenți prin acâsta se convocă din nou adunarea generală estraordinară a asociațiunei de consum Comóra din Sasca-montană pe ziua de 22 Noemvbre 1903 la 3 ore p. m. în sala școlei confesionale rom. gr. or. din loc cu obiectele satorite pentru ad. din 1 Noemvbre a. c.

Sasca-montană, la 2 Nov. 1903.

1—1

Direcțiunea.

Socotela curată!

Cel mai cu efect săpun med. este

Săpunul Carbol-Păcură și Pucioasă

a lui BERGMANN.

(Marca: 2 miner),

de la BERGMANN & Co., Dreza & Tetschen a/E.

escelent și probat contra tuturor necurățeniilor pielei, esemă, ca: parasii, roșeli, p strul, pete roșii etc. **bucați 80 bani.**

Se capătă la: Teutsch & Tartler și la farmacia V. Roth, în Brașov. 22—30.(980).

Incercați-vă norocul la
BANCA ADLER!

La tragerea principală a loteriei ungare de clasă priv. de curând terminată, a cădut pe losul Nr. 38505, vëndut în colectura noastră al 2-lea câștig principal de

Corône 200.000

pe care imediat l'am plătit cu bani gata la norocoșii câștigători.

Afară de acesta s'a câștigat prin noi până acuma:

Corône 100,000	ou Nr. 96224,
” 70,000	” ” 50028,
” 60,000	” ” 22744,
” 30,000	” ” 86198,
” 10,000	” ” 55864 și 69088,

precum și o mulțime de câștiguri mai mici în sumă de **mai multe milioane Corône.** pe cari asemenea te-am plătit prompt și fără nici o reducere.

Pentru tragerea clasei 1-ă a loteriei a XIII-a, ungară de clasă priv. din:

19 și 20 Noemvrie n. 1903

recomandăm losuri cu prețurile originale:

intregi:	jumătăți:	sferturi:	optimi:
Cor. 12.—	Cor. 6.—	Cor. 3.—	Cor. 1.50

Comandele din afară le efectuăm prompt și discret.

Jacob L. Adler & Fratele

societate de bancă în comandită.

Brașov.

2—10.1140.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provêdut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, în toată mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biurul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

A V I S.

Prenumeratiile la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face și renoi ori și când la 1-ma și 15 a fie-cărei luni.

Domnii abonenți să binevoiască a arăta în deosebii, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou să binevoiască a scrie adresa lămurit și să arete și posta ultimă. **Administraț. „Gaz. Trans.“**

FORTE IMPORTANT!

este pentru P. T. public a sciî, cumcă în **Brașovul-vechiu** Strada lungă nr. 25, (vis-à-vis cu hotelul „Pomul verde“ se va deschide cu ziua de Jol în 5 Noemvrie a. c. noul institut

H. Niemandz & M. Rengyes

Agentura, Comsiune, Credit personal și hipotecar (prin bâneci) lacassare de bani. Vênđare, cumpărare și schimb de case și pământuri, Mijlocire de funcțiuni și serviciuri.

Deslășiri deta late dă publicațiunile, care se vor împărți.

2—2 1139

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Nepoții.